

Samling af Afgørelser

Sag C-198/14

Valev Visnapuu
mod
Kihlakunnansyyttäjä
og
Suomen valtio – Tullihallitus

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Helsingin hovioikeus)

»Præjudiciel forelæggelse — artikel 34 TEUF og 110 TEUF — direktiv 94/62/EF — artikel 1, stk. 1, artikel 7 og artikel 15 — fjernsalg og transport af alkoholholdige drikkevarer fra en anden medlemsstat — punktafgift på visse typer af drikkevareemballage — afgiftsfritagelse i tilfælde, hvor emballagen er omfattet af et pant- og retursystem — artikel 34 TEUF, 36 TEUF og 37 TEUF — krav om en detailhandelstilladelse til detailsalg af alkoholholdige drikkevarer — monopol på detailhandel med alkoholholdige drikkevarer — begrundelse — beskyttelse af sundheden«

Sammendrag – Domstolens dom (Femte Afdeling) af 12. november 2015 –

1. *Miljø — affald — emballager og emballageaffald — direktiv 94/62 — udtømmende harmonisering — foreligger ikke — vurdering af foreneligheden af en national ordning på samme område ikke alene på grundlag af de harmoniserede bestemmelser, men ligeledes på grundlag af bestemmelser i den primære ret*

(Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 94/62, art. 1, stk. 1, art. 7 og 15)

2. *Fiskale bestemmelser — interne afgifter — begreb — punktafgift på visse typer af drikkevareemballage — afgiftsfritagelse i tilfælde, hvor emballagen er omfattet af et pant- og retursystem — omfattet — betingelser*

(Art. 34 TEUF og 110 TEUF)

3. *Fiskale bestemmelser — interne afgifter — forbud mod forskelsbehandling af importerede og lignende indenlandske varer — punktafgift på visse typer af drikkevareemballage — afgiftsfritagelse i tilfælde, hvor emballagen er omfattet af et pant- og retursystem — lovlig — tilsidesættelse af direktiv 94/62 vedrørende emballager og emballageaffald — foreligger ikke*

(Art. 110 TEUF; Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 94/62, art. 1, stk. 1, art. 7 og 15)

4. *Statslige handelsmonopoler — traktatens bestemmelser — anvendelsesområde — regler om monopol på forhandling af tobaksvarer og dets funktion — nationalt monopol på detailsalg af alkoholholdige drikkevarer — en ordning, som fastsætter undtagelser til dette monopol for*

personer, som er blevet tildelt en detailhandelstilladelse til alkoholholdige drikkevarer af den relevante myndighed — tilladelsesordninger vedrører ikke monopolets funktion — ingen anvendelse af artikel 37 TEUF — vurdering på grundlag af artikel 34 TEUF

(Art. 34 TEUF og 37 TEUF)

5. *Statslige handelsmonopoler — artikel 37 TEUF — formål — forpligtelse til at udforme salgsmonopoler på en sådan måde, at enhver forskelsbehandling med hensyn til handelen med varer fra andre medlemsstater udelukkes*

(Art. 37 TEUF)

6. *Frie varebevægelser — kvantitative restriktioner — foranstaltninger med tilsvarende virkning — en ordning i en medlemsstat, hvorefter en sælger, der er etableret i en anden medlemsstat, er underlagt et krav om detailhandelstilladelse til indførsel af alkoholholdige drikkevarer med henblik på detailsalg af disse til forbrugere med bopæl i den første medlemsstat — lovlig — betingelse — beskyttelse af den offentlige sundhed og den offentlige orden — den nationale rets efterprøvelse*

(Art. 34 TEUF og 36 TEUF)

1. Enhver national foranstaltning inden for et område, der har været genstand for en udtømmende harmonisering på EU-plan, skal bedømmes på grundlag af de harmoniserede bestemmelser og ikke på grundlag af bestemmelser i den primære ret. Med henblik på at undersøge, om den harmonisering, der er foretaget ved et direktiv, er udtømmende, tilkommer det i denne forbindelse Domstolen at fortolke disse bestemmelser under hensyntagen ikke blot til deres ordlyd, men også til den sammenhæng, hvori de indgår, og til de mål, der forfølges med den ordning, som de udgør en del af.

Hvad angår direktiv 94/62 vedrørende emballager og emballageaffald er den harmonisering, der er foretaget ved artikel 1, stk. 1, artikel 7 og 15 i direktiv 94/62, ikke udtømmende. De nationale foranstaltninger, som gennemfører disse artikler, skal derfor ikke vurderes alene i forhold til bestemmelserne i dette direktiv, men ligeledes i forhold til de relevante bestemmelser i den primære ret.

I henhold til artikel 1, stk. 1, i direktiv 94/62 er formålet med dette direktiv at harmonisere medlemsstaternes foranstaltninger i forbindelse med håndtering af emballage og emballageaffald for på den ene side at forebygge og mindske miljøbelastningen herfra i samtlige medlemsstater samt i tredjelande og derved sikre et højt miljøbeskyttelsesniveau og for på den anden side at garantere det indre markeds funktion og undgå handelshindringer og forvriddning og begrænsning af konkurrencen i Unionen.

Artikel 7, stk. 1, andet afsnit, i direktiv 94/62 bestemmer, at systemerne til tilbagetagelse og/eller indsamling af emballage samt systemerne til genbrug eller genanvendelse også skal gælde for importerede varer på ikke-diskriminerende betingelser, herunder med hensyn til reglerne for adgang til systemerne og eventuelle afgifter, og systemerne skal udformes på en sådan måde, at handelshindringer eller konkurrenceforvriddning undgås »i overensstemmelse med traktaten«. Denne bestemmelse indeholder derfor ikke nogen udtømmende harmonisering, men henviser til de relevante bestemmelser i traktaten.

Hvad angår artikel 15 i direktiv 94/62 indeholder denne ikke nogen harmonisering, men giver Rådet beføjelse til at vedtage økonomiske instrumenter for at fremme realiseringen af dette direktivs mål, og i modsat fald handler medlemsstaterne »under overholdelse af de forpligtelser, som følger af traktaten«. Denne bestemmelse opstiller således ligeledes et krav om anvendelse af relevante bestemmelser i traktaten.

(jf. præmis 40-43 og 45-48)

2. En økonomisk byrde er en intern afgift i artikel 110 TEUF's forstand, såfremt den er et led i en generel intern afgiftsordning, der systematisk og efter objektive kriterier anvendes på kategorier af produkter, uanset disses oprindelse eller bestemmelsessted.

Hvad angår en ordning, som fastsætter en punktafgift på visse typer af drikkevareemballager, der andrager 51 eurocent pr. liter emballeret vare, men fritager drikkevareemballage, der er omfattet af et effektivt retursystem, for denne punktafgift, forholder det sig således, at punktafgiften for det første er en økonomisk byrde, som er et led i en generel intern afgiftsordning, der systematisk og efter objektive kriterier anvendes på kategorier af produkter, nærmere bestemt drikkevareemballage. I denne henseende har Domstolen allerede fastslået, at affald til bortskaffelse skal anses for varer i artikel 110 TEUF's forstand. En punktafgift på visse typer af drikkevareemballage skal derfor anses for at blive pålagt varer i denne bestemmelses forstand.

For det andet pålægges punktafgiften drikkevareemballage efter objektive kriterier uanset dens oprindelse eller bestemmelsessted. Denne punktafgift pålægges drikkevareemballage af national oprindelse såvel som indført drikkevareemballage, når emballagen ikke er omfattet af et effektivt retursystem.

I overensstemmelse med den i denne doms præmis 50 anførte retspraksis skal en sådan punktafgift vurderes i henhold til artikel 110 TEUF, hvormed en anvendelse af artikel 34 TEUF udelukkes.

(jf. præmis 51-55)

3. Artikel 110 TEUF samt artikel 1, stk. 1, artikel 7 og artikel 15 i direktiv 94/62 om emballage og emballageaffald skal fortolkes således, at de ikke er til hinder for en ordning i en medlemsstat, der indfører en punktafgift på visse typer af drikkevareemballage, men indrømmer afgiftsfritagelse i tilfælde, hvor disse emballager er omfattet af et effektivt retursystem.

De eventuelle vanskeligheder, som en lille erhvervsdrivende, der foretager fjernsalg, møder ved at skulle tilslutte sig et effektivt retursystem eller oprette et sådant system, godtgør ikke, at der foreligger forskelsbehandling mellem drikkevareemballage med oprindelse i andre medlemsstater og lignende indenlandske varer som omhandlet i artikel 110, stk. 1, TEUF. Det kan således ikke udledes af sådanne vanskeligheder, at drikkevareemballage med oprindelse i andre medlemsstater i mindre grad har mulighed for at blive omfattet af den afgiftsfritagelse, der indrømmes, når emballagen er omfattet af et sådant system og derfor er genstand for en højere afgift end lignende indenlandske varer.

Artikel 7, stk. 1, andet afsnit, i direktiv 94/62, som kræver, at systemerne til tilbagetagelse, indsamling, genbrug eller genanvendelse af brugt emballage og/eller emballageaffald gælder for importerede varer på ikke-diskriminerende betingelser og skal udformes på en sådan måde, at handelshindringer eller konkurrenceforvridning undgås i overensstemmelse med traktaten, vedrører i øvrigt disse systemers funktion og ikke funktionen for en ordning for punktafgift på visse typer af drikkevareemballage.

En ordning, der indfører en punktafgift på visse typer af drikkevareemballage, kan endelig kvalificeres som en foranstaltning, der er vedtaget af en medlemsstat med henblik på realiseringen af målene i direktiv 94/62 som omhandlet i direktivets artikel 15. En sådan ordning, som indfører princippet om, at forurenere betaler, det punktafgiften pålægges de erhvervsdrivende, der ikke er optaget i et

retursystem for drikkevareemballage, ansporer således de erhvervsdrivende til at blive optaget i et retursystem for drikkevareemballage eller til at oprette deres eget retursystem med henblik på at blive undtaget fra at skulle betale denne punktafgift.

(jf. præmis 63, 69, 70, 73, 74 og 76 samt domskonkl. 1)

4. Jf. afgørelsens tekst.

(jf. præmis 86-92)

5. Uden at kræve, at de statslige handelsmonopoler afskaffes fuldstændigt, kræver artikel 37 TEUF, at de tilpasses, således at enhver form for forskelsbehandling af medlemsstaternes statsborgere med hensyn til forsynings- og afsætningsvilkår er udelukket.

Artikel 37 kræver således, at monopolet udformes og fungerer på en sådan måde, at enhver forskelsbehandling af medlemsstaternes statsborgere med hensyn til forsynings- og afsætningsvilkår er udelukket, idet handelen med varer fra andre medlemsstater hverken retligt eller faktisk stilles ringere end handelen med indenlandske varer, ligesom der ikke må ske konkurrencefordrejning i forholdet mellem medlemsstaterne.

(jf. præmis 94 og 95)

6. Artikel 34 TEUF og 36 TEUF ikke er til hinder for en ordning i en medlemsstat, hvorefter en sælger, der er etableret i en anden medlemsstat, er underlagt et krav om detailhandlstilladelse til indførsel af alkoholholdige drikkevarer med henblik på detailsalg af disse til forbrugere med bopæl i den første medlemsstat, når denne sælger selv sørger for transporten af disse drikkevarer eller har overdraget transporten til en tredjemand, forudsat at ordningen er egnet til at sikre opfyldelsen af det forfulgte mål, i den foreliggende sag beskyttelsen af den offentlige sundhed og orden, at dette mål ikke kan nås på mindst lige så effektiv vis med mindre indgribende foranstaltninger, og at ordningen hverken udgør et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller en skjult begrænsning af samhandelen mellem medlemsstaterne, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve.

(jf. præmis 129 og domskonkl. 2)